

Jakt och viltvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 33 motionsyrkanden om jakt och viltvård från den allmänna motionstiden 2011. Yrkandena rör frågor om den nya älgförvaltningen, fjälljakt, jakttider, jaktformer, skydds jakt, skadskjutning och jakt och funktionshinder. Flertalet motionsyrkanden rör frågor där riksdagen delegerat beslutanderätten till regeringen och till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området. Utskottet föreslår med anledning av fyra motionsyrkanden ett tillkännagivande om att regeringen långsiktigt bör trygga fjälljakten och i det arbetet ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen (1993:348) i syfte att återgå till regleringen som den var utformad före förändringen våren 2007. Utskottet föreslår att övriga motionsyrkanden avslås, i huvudsak med hänvisning till gällande regelverk och mot bakgrund av pågående arbeten på området. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt. I betänkandet finns åtta reservationer (S, M, MP, FP, C, SD, KD, V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden	7
Översyn av rennäringslagen	7
Fjälljakt	9
Den nya älgförvaltningen m.m.	15
Jakt på vildsvin	18
Godsjakt	19
28 § jaktförordningen	21
Bågjakt	22
Jakt och funktionshinder	23
Motioner som bereds förenklat	25
Reservationer	26
1. Översyn av rennäringslagen, punkt 1 (SD)	26
2. Fjälljakt, punkt 2 (M, FP, C, KD)	27
3. Den nya älgförvaltningen m.m., punkt 3 (S)	30
4. Jakt på vildsvin, punkt 4 (SD)	31
5. Godsjakt, punkt 5 (V)	32
6. 28 § jaktförordningen, punkt 6 (MP, V)	32
7. Bågjakt, punkt 7 (V)	32
8. Jakt och funktionshinder, punkt 8 (SD)	33
Särskilda yttranden	35
1. Fjälljakt, punkt 2 (MP)	35
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (S)	35
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (V)	35
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	36
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	36
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 9	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Översyn av rennäringslagen

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ446.

Reservation 1 (SD)

2. Fjälljakt

Riksdagen tillkännager för regeringen vad som anförs om fjälljakt. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:MJ241 yrkande 2, 2011/12:MJ374 yrkande 2, 2011/12:MJ376 yrkande 34 och 2011/12: MJ454 samt avslår motionerna 2011/12:MJ374 yrkande 1 och 2011/12:MJ381.

Reservation 2 (M, FP, C, KD)

3. Den nya älgförvaltningen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2011/12:MJ356 och 2011/12:MJ376 yrkande 35.

Reservation 3 (S)

4. Jakt på vildsvin

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ384.

Reservation 4 (SD)

5. Godsjakt

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ400.

Reservation 5 (V)

6. 28 § jaktförordningen

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ241 yrkande 3.

Reservation 6 (MP, V)

7. Bågjakt

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ241 yrkande 11.

Reservation 7 (V)

8. Jakt och funktionshinder

Riksdagen avslår motion 2011/12:MJ329.

Reservation 8 (SD)

9. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 1 mars 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Roger Tiefensee (C), Pyy Niemi (S), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Christer Akej (M), Christina Karlsson (S) och Nina Lundström (FP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 33 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011 om jakt och viltvård. Av dessa tar 19 yrkanden upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Yrkandena rör frågor om jakttider, jaktformer, skyddsjakt, fäbodjordbrukare, fjälljakt, skadskjutning och funktionshinder och jakt. Flera av de frågor som här berörs har tidigare behandlats av utskottet, t.ex. i betänkandena 2007/08:MJU11, 2008/09:MJU11, 2009/10:MJU8 och 2010/11:MJU8.

Bakgrund

Riksdagen har genom 30 § jaktlagen (1987:259) delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om jakt, jakttider, skyddsjakt och vilka vapen och jaktmedel i övrigt som får användas. Genom 29 § jaktlagen har riksdagen delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om de tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet samt föreskrifter om tillstånd till jakt för att förhindra skador av vilt. Nuvarande jakttider bygger på ett omfattande remissunderlag från Naturvårdsverket, länsstyrelser, jägarorganisationer, naturvårdsorganisationer och viltforskningen. Riksdagen har således delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen. Därtill är Sverige bundet av ett antal EU-direktiv om naturvård som i några avseenden begränsar Sveriges möjligheter att självt bestämma hur stammarna av olika arter ska förvaltas (jfr bet. 2010/11:MJU8).

Utskottet redovisade i april 2007 sin övergripande syn på jakt och viltvård i det svenska samhället (bet. 2006/07:MJU10) och anförde att landets viltstammar utgör en nationell tillgång som är av omistligt värde och värd stor omsorg. Begreppen viltvård och jaktvård för tanken främst till olika former av stödutfodringar för klöv- och fältviltet, men hit hör också biotopvården, skyddsåtgärder i landskapet och ett ansvar för att skapa utrymme för de stora rovdjuret. Erfarenheten visar att bevarandet och utvecklandet av biotoper är en av de viktigaste åtgärderna för att främja goda viltstammar. Jakten innebär ett nyttjande av en förnybar naturresurs och har som sådan stor ekonomisk betydelse, även om den totala ekonomiska omsättningen för jakten knappast kan beräknas exakt. Om man räknar in kostnader för arrenden, resor och övernattningar, vapen, ammunition och annan utrustning som hör ihop med jakt och viltvård rör sig summan om några miljarder kronor per år. Det stora intresse som finns för jakt har också sin grund i att den är en engagerande och spännande fritidssysselsättning, som

ger sina utövare avkoppling och rekreation. Jakten utgör således både ett ekonomiskt betydelsefullt tillvaratagande av viltproduktionens avkastning och en uppskattad och från flera synpunkter värdefull fritidsverksamhet.

Enligt utskottets uppfattning är rätt utförd viltvård och jakt det ojämförligt bästa sättet att hålla den svenska viltstammen frisk och livskraftig, och sådan jakt och viltvård utgör därmed en tillgång för hela landet.

Utskottets överväganden

Översyn av rennäringslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion (SD) om en översyn av rennäringslagen för att garantera alla medborgare likhet inför lagen.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionen

Enligt motion MJ446 (SD) bör rennäringslagen (1971:437) ses över för att garantera alla medborgare likhet inför lagen oavsett börd och etnisk tillhörighet. Det finns flera exempel på lagar som gör skillnad mellan svenska medborgare på basis av deras etniska tillhörighet. I rennäringslagen stadgas att den som är av samisk härkomst (same) enligt bestämmelserna i lagen får använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Rätten (renskötselrätten) tillkommer den samiska befolkningen och grundas på urminnes hävd. Renskötselrätten får utövas av den som är medlem i en sameby. Vidare föreskrivs i lagen att renskötselrätten bl.a. för med sig rätten att på statlig mark ta virke till byggande av familjebostad, anläggningar kopplade till rennäringen, slöjd och bränsle. Till medlemskapet i samebyn kopplas också särskilda jakt- och fiskerättigheter.

Samerna har i egenskap av ursprungsbefolkning en självklar rätt att bevara sitt språk och sin kultur inom den svenska statens ramar, men att reservera en hel näringsgren för en grupp av medborgare av särskild börd och att också ge dessa medborgare särskilda rättigheter till land och vatten kan inte anses vara förenligt med de grundläggande principerna för en rättsstat. Det faktum att staten har tilldelat en viss grupp av samer särskilda privilegier har gjort att svenskar och andra grupper av samer med rätta har känt sig diskriminerade. Detta har gett upphov till stora motsättningar och infekterade konflikter. Svenska medborgare av samisk börd boende i södra och mellersta Sverige bör inte ha mindre rättigheter än medborgare av svensk börd i dessa områden, och medborgare av svensk, finsk eller annan börd bör inte ha mindre rättigheter än medborgare av samisk börd i norra Sverige.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i utredningsbetänkandet En ny samepolitik – öppna samebyar och samverkan med andra markanvändare (SOU 2001:101) är renskötselrätten en särskild bruksrätt till en fastighet, som framför allt ger samerna rätt att använda marken till renbete, jakt och fiske. Vidare fram-

hålls att renskötselrätten är en säregen rätt på det sättet att fast den bara är en bruksrätt är den i vissa avseenden likställd med äganderätten. Också renskötselrätten gäller på obegränsad tid, oberoende av avtal – detta i motsats till vanliga nyttjanderätter. Vidare konstateras bl.a. att det är naturligt att samernas bruk av marken enligt renskötselrättens regler kan vålla konflikter med ägaren, vare sig detta är staten eller enskilda. Rennäringslagen bestämmer, fast på ett ganska ofullständigt sätt, parternas förhållande till varandra. Det gäller två grundlagsskyddade rättigheter som kolliderar. Lagen får inte inkräkta på äganderätten så att det kränker dess grundlagsskydd enligt 2 kap. 18 § (numera 2 kap. 15 §) regeringsformen, men den får inte heller kränka den rätt samerna har enligt samma paragraf. Högsta domstolen prövade och fann i sin dom den 27 april 2011 om renskötsel i Nordmaling att samerna efter gammal sedvana bedriver renskötsel på de områden där renskötselrätten var tvistig.

Även i departementspromemorian *Vissa samepolitiska frågor* (Ds 2009:40) konstateras att markägare, samebyar och andra som brukar marken inom renskötselområdet grundar sitt bruk på olika rättigheter till marken. Samebyns medlemmar grundar sin användning av mark för renskötsel, jakt och fiske på renskötselrätten. Markägare grundar sin användning av mark på äganderätten. Andra markanvändare inom renskötselområdet grundar sin rätt till bruk av marken på andra rättigheter, såsom arrende, hyra och servitut. Såväl äganderätten som renskötselrätten och andra särskilda rättigheter till fast egendom skyddas enligt 2 kap. 18 § regeringsformen mot att det allmänna tvingar rättighetshavaren att avstå från sin rätt till marken eller inskränker användningen av marken, utom när det krävs för att tillgodose angelägna allmänna intressen (det s.k. egendomsskyddet). Om inskränkningar görs på ett sådant sätt att den pågående markanvändningen inom den berörda delen av fastigheten avsevärt försvåras eller en skada uppkommer som är betydande i förhållande till värdet på denna del av fastigheten, är den enskilde enligt regeringsformen tillförsäkrad ersättning enligt grunder som ska bestämmas i lag.

Enligt 2 kap. 17 § regeringsformen får begränsningar i rätten att driva näring eller utöva ett yrke införas endast för att skydda angelägna allmänna intressen och aldrig i syfte enbart att ekonomiskt gynna vissa personer eller företag. I andra stycket stadgas att samernas rätt att bedriva renskötsel regleras i lag. Konstitutionsutskottet redovisade vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition 1993/94:117 *Inkorporering av Europakonventionen och andra fri- och rättighetsfrågor* att det kan ifrågasättas om rennäringslagens bestämmelser om renskötselrätten som en kollektiv rättighet för den samiska befolkningen är helt förenliga med det föreslagna grundlagsskyddet om närings- och yrkesfriheten (bet. 1993/94:KU24, 1994/95:KU5, skr. 1994/95:23). Utskottet tillstyrkte därför regeringens förslag att det i grundlagsbestämmelsen om närings- och yrkesfriheten tas in

en föreskrift som ger grundlagsförankring av samernas rätt till renskötsel som den i lag är reglerad. På så sätt markeras att denna rätt inte står i konflikt med grundlagsskyddet för närings- och yrkesfriheten.

Miljö- och jordbruksutskottet vill också framhålla att numera omnämns den samiska befolkningen särskilt i bestämmelsen i 1 kap. 2 § regeringsformen om skydd för vissa minoriteter. Bestämmelsen har utformats som en obligatorisk målsättning, dvs. möjligheterna att behålla och utveckla ett kultur- och samfundsliv ska främjas (prop. 2009/10:80, bet. 2009/10:KU19, rskr. 2009/10:304, bet. 2010/11:KU4, rskr. 2010/11:21).

Utskottet avstyrker med det anförda motion MJ446 (SD).

Fjälljakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ger med anledning av fyra motionsyrkanden (S, SD, V) regeringen till känna att regeringen långsiktigt bör trygga fjälljakten och i det arbetet ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen som den var utformad före förändringen våren 2007. Två motionsyrkanden om fjälljakt (S, M) avslås.

Jämför reservation 2 (M, FP, C, KD) och särskilt yttrande 1 (MP).

Motionerna

Enligt motion MJ241 (V) yrkande 2 bör beslutet från 2007 som innebär att utländska jägare har samma jakträtt på statens marker i de svenska fjällena som jägare bosatta i Sverige rivas upp. För svenska jägare krävs jägarexamen för att få bedriva jakt. Det är viktigt att de som jagar har tillräcklig kunskap om den svenska fjällvärdens unika fauna. Beslutet att öppna upp för jägare som inte har tillräcklig kunskap riskerar att leda till att vår natur inte värnas och sköts på det sätt som krävs.

Även enligt motion MJ374 (S) yrkandena 1 och 2 och motion MJ376 (S) yrkande 34 bör bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen ändras i syfte att återgå till regleringen så som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade om våren 2007. Erfarenheterna av den fjälljaksreform som genomfördes 1993 är mycket positiva, och fjälljaksreformens fortbestånd bör tryggas långsiktigt. Lokalbefolkningen och andra jaktintresserade i vårt land har till humana priser kunnat jaga på statens mark ovan odlingsgränsen, och det har kunnat ske i samklang med både rennäringen och viltet. Dessutom har fjälljaksreformen haft mycket stor betydelse för den lokala besöksnäringen. Regelverket gjorde det möjligt att reglera jakttider och att ställa krav på medföljande svenska jaktguider. Detta regelverk har inte heller utestängt utländska jägare från jakt i vårt land. Beslutet gäll-

ler inte bara fjälljakten utan också all övrig jakt där staten är ägare till marken, t.ex. älgjakt, sjöfågeljakt i kustområden m.m. samt fiske. Finland har fått positivt besked om att ha särregler för jakt som gynnar de boende i Finland.

Enligt motion MJ381 (M) bör den fria fjälljakten utvärderas. Vi bör i första hand tillgodose det behov av jakt som finns bland de svenska jägarna. De jaktvårdande myndigheterna bör i högre grad än nu avlysa pågående jakt när tillgången på fågel tryter och kanske avlysa jakten helt under vissa år när föryngringen gått fel.

I fråga om fjälljakt på statligt ägd mark anförs i motion MJ454 (SD) att för några år sedan ändrades rennäringsförordningen till att ge såväl svenska som utländska jägare tillgång till småviltsjakt på statens ägor i den svenska fjällvärlden. Detta beslut är ett hot mot lokalbefolkningens jaktmöjligheter i fjällen i och med att man med denna förändring försämrade möjligheterna att begränsa jakträtten i situationer med hårt jakttryck. Det gamla regelverket uteslöt inte utländsk jakt i Sverige men gav möjlighet att reglera den när det gällde exempelvis jakttider och krav på svenska jaktguider. Den ändring som gjordes 2007 i 3 § rennäringsförordningen bör återställas.

Utskottets ställningstagande

Bakgrund

Vid motionsbehandling i januari 2011 (bet. 2010/11:MJU8) beslutade riksdagen i enlighet med vad utskottets minoritet anfört i reservation 1 och anförde följande. Våren 2007 infördes en ändring i rennäringsförordningen (1993:348) som innebär att rätten till småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen inte längre är begränsad enbart till personer bosatta i Sverige. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 2007. Enligt Landsbygdsdepartementet planeras inte någon översyn av rennäringsförordningen. Möjligheterna att begränsa jaktmöjligheterna är mycket små på grund av EU:s förbud mot diskriminering av EU-medborgare och bestämmelserna om fri rörlighet av tjänster. De aktuella motionerna, med yrkande om att bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen bör omprövas för att återgå till regleringen så som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade om våren 2007, avslogs av riksdagen (prot. 2010/11:56).

3 § rennäringsförordningen i dess lydelse före den 1 juli 2007

Enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) gällde i dess lydelse före den 1 juli 2007 (SFS 1997:1262) att rätt till sådan småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen som inte bedrivs yrkesmässigt ska upplåtas till den som är fast bosatt i Sverige. Upplåtelse ska dock endast ske om någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennärningen, något hinder inte möter enligt bestämmelserna i 32 § rennäringslagen och jakten inte inverkar på miljön, turismen eller andra intressen.

Enligt 8 § rennäringsförordningen kan Jordbruksverket meddela närmare föreskrifter om upplåtelse på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen.

I Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1993:95, omtryckt SJVFS 2002:53) i dess lydelse före den 1 juli 2007 anges att upplåtelse av rätt till jakt efter småvilt ska medges den som är folkbokförd i Sverige mot att en avgift erläggs per dygn (dygnstillstånd). Enligt samma paragraf får den som inte är folkbokförd i Sverige medges ett sådant tillstånd mot en avgift.

I 2 § rennäringsförordningen föreskrivs att frågor om upplåtelse av jakt-rätt enligt 32 § rennäringslagen prövas av länsstyrelsen. Länsstyrelsen i Norrbottens län (Rennäringsdelegationen) beslutade den 25 april 2006 (dnr 6174-06) att för jaktåret 2006/07 får endast i Sverige folkbokförda jägare delta i de två första veckorna av jakten ("jakttidskravet"). Länsstyrelsen har vidare i en policy för jakträttsupplåtelse uppställt ett krav på att jägare som är folkbokförda i ett annat nordiskt land än Sverige och som jagar efter den 11 september ska göra detta under överinseende av en jakt-ansvarig som självständigt driver eller är anställd i ett företag som har sitt säte i den kommun där verksamheten bedrivs ("jaktansvarigkravet").

Kommerskollegiums utredning

Kommerskollegium har mottagit klagomål som rör regleringen av småvilts-jakten. Klagomålen har framställts av företag med säte i Norrbottens län som tillhandahåller jakttjänster till jägare från andra länder inom EU och EES. I en utredning den 27 juni 2006 och ett yttrande den 19 oktober 2006 anförde Kommerskollegium att rennäringsförordningens och föreskrif-ternas krav på bosättning och folkbokföring enligt kollegiets bedömning är indirekt diskriminerande hinder för den fria rörligheten för tjänster och att de kan stå i strid med artikel 49 i EG-fördraget (artikel 56 i EUF-fördraget). Kraven är diskriminerande och kan, såvitt kollegiet kan bedöma, inte motiveras med hänsyn till något tvingande allmänintresse.

EU-kommissionen

EU-kommissionen anförde i en skrivelse den 13 november 2006 till Sve-riges ambassadör vid Sveriges ständiga representation vid Europeiska unio-nen att reglerna för småviltsjakt i Norrbottens län kan utgöra hinder för den fria rörligheten för tjänster och brott mot principen om icke-diskrimi-nering i artikel 12 och 49 i EG-fördraget (artikel 18 och 56 i EUF-fördraget), genom att i praktiken förhindra jägare bosatta i utlandet från att jaga i området på samma villkor som jägare bosatta i Sverige. De svenska myndigheterna ombads därför att komma in med eventuella synpunkter och information om vilka åtgärder som de planerar att vidta för att före-komma tänkbara överträdelse av gemenskapsrätten.

En tjänsteman vid Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för inre marknaden och tjänster, anförde i en skrivelse den 29 juli 2008 till Michael Fossum, Visby, beträffande hans klagomål att den finska reger-

ingen har lämnat uppgifter till kommissionen om den tillämpliga rättsliga och administrativa ramen för att bevilja jakträttigheter och jaktlicenser i Finland. Enligt de uppgifter kommissionen har mottagit verkar det inte finnas tillräckliga omständigheter som tyder på att den finska regeringens beviljande av jaktlicenser i det aktuella fallet skulle utgöra en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 49 i EG-fördraget (artikel 56 i EUF-fördraget). I skrivelsen anförs vidare att friheten att tillhandahålla tjänster gäller tjänster i den mening som avses i artikel 50 i EG-fördraget (artikel 57 i EUF-fördraget). I tjänstebegreppet innefattas all ekonomisk verksamhet som bedrivs av en egenföretagare och som normalt utförs mot ersättning. När det gäller de finska myndigheternas utfärdande av jaktlicenser till de licenssökande går det inte att fastställa att det i detta fall är fråga om att tillhandahålla tjänster som skulle kunna omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster.

Justitiekanslern

Justitiekanslern tillerkände i ett beslut den 15 januari 2008 Arctic Air Aktiebolag ersättning av staten med 587 312 kronor plus ränta samt ersättning för ombudskostnader med 51 480 kronor. Justitiekanslern uttalade i beslutet att jakttids- och jaktansvarighetskravet innebär att länsstyrelsen har uppställt villkor för upplåtelsen av jakträtt som är mindre förmånliga för jägare från andra stater inom EES än för jägare som är folkbokförda i Sverige. Upplåtelse av jakträtt är en nödvändig förutsättning för utövandet av småviltsjakten. Om villkoren för upplåtelse bestäms på ett sådant sätt att jägare från andra stater inom EES inte har möjlighet eller inte längre finner det attraktivt att utöva småviltsjakt i Sverige, medför detta att tjänsteföretag som tillhandahåller tjänster som har ett direkt samband med småviltsjakt går miste om de intäkter som tjänstetillhandahållandet annars hade inbringat. Bolaget tillhandahåller tjänstepaket till jägare som innefattar transporter och boende. I den mån jägare från andra stater inom EES har avstått från att utnyttja dessa tjänster på grund av de ändrade villkoren för upplåtelse av jakträtt måste därför bolaget anses ha lidit en ersättningsgill skada motsvarande de uteblivna intäkterna från de aktuella tjänsterna.

I ett beslut den 4 mars 2009 tillerkändes Heli i Arjeplog Aktiebolag och den 5 mars 2009 Fjällflygarna i Arjeplog Aktiebolag av samma skäl ersättning av staten med 655 860 kronor plus ränta samt ersättning för kostnader i ärendet med 37 513 kronor respektive 316 091 kronor plus ränta samt 27 363 kronor i ersättning för kostnader i ärendet.

Regeringen

I ett svar på interpellation 2008/09:86 (prot. 2008/09:28) anförde jordbruksminister Eskil Erlandsson att ändringen i 3 § rennäringsförordningen gjordes efter en grundlig analys av såväl Kommerskollegium som Regeringskansliet vad gällde bestämmelsens förenlighet med artiklarna 12 och 49 i EG-fördraget (numera artiklarna 18 och 56 i EUF-fördraget). Regeringen

konstaterade att bestämmelsen inte kunde behållas. De tidigare gällande bestämmelserna om småviltsjakten innebar nämligen att personer bosatta i Sverige gynnades. Detta utgjorde indirekt ett handelshinder dels genom att tjänster knutna till jakten inte på lika villkor kunde erbjudas till personer bosatta utomlands, dels genom att personer bosatta utomlands inte på lika villkor kunde ta del av tjänsterna. Även om själva upplåtelsen av jakträtten inte utgör en tjänst medförde nämligen bestämmelserna att det inte var lika attraktivt för t.ex. en person bosatt i Danmark att ta del av en jaktresa med logi och transport som för en skåning. Indirekta handelshinder av detta slag är inte förenligt med fördraget.

Det som motiverade interpellationen var en anmälan till dåvarande EG-kommissionen mot Finland i vilken det gjordes gällande att utfärdandet av jaktlicenser skulle utgöra en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster enligt artiklarna 49 och 12 i EG-fördraget (numera artiklarna 56 och 18 i EUF-fördraget). I ett brevsvår till klaganden uttalade en tjänsteman vid generaldirektoratet för inre marknaden och tjänster att det inte går att fastställa att utfärdande av jaktlicenser utgör ett tillhandahållande av tjänster som skulle kunna omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster. Direktoratet avsåg därför att föreslå kommissionen att avsluta ärendet.

Som framgått av denna redogörelse är det fråga om två olika saker. Det generaldirektoratet uttalade sig om var att statens försäljning av jaktkort inte utgjorde en tjänst i fördragets mening. Jordbruksministern hade inte heller någon annan uppfattning. Det svenska ärendet gällde däremot begränsningar i möjligheten för företag att tillhandahålla jaktjänster åt jägare som inte är folkbokförda i Sverige. Som regeringens analys av frågan visade kunde de då gällande reglerna komma att anses utgöra ett handelshinder. Jordbruksministern hade därför inte då någon avsikt att enbart mot bakgrund av det nu aktuella finska ärendet föreslå regeringen en ändring av bestämmelserna i rennäringsförordningen vad gäller småviltsjakt på statens mark.

Jordbruksminister anförde slutligen att han redan i en interpellationsdebatt våren 2007 framhöll möjligheten, och vikten av, att beakta regionalpolitiska hänsyn och den möjlighet för detta som finns även inom ramen för EG-fördraget (numera EUF-fördraget). Det är länsstyrelserna som har att besluta om de närmare bestämmelserna på länsnivå. Det besked som lämnades av generaldirektoratet får vägas in i länsstyrelsernas bedömning av om det t.ex. är lämpligt med årskort som kan köpas av länsinvånarna och som gäller i hela länet, s.k. länskort.

Genom ett regeringsbeslut den 19 april 2007 uppdrogs åt Statens jordbruksverk att i samråd med Naturvårdsverket, Sametinget, Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt efter samråd med Svenska Jägareförbundet och Svenska Samernas riksförbund följa hur ändringen i 3 § rennäringsförordningen den 22 mars 2007 påverkar småviltsstammarna, rennäringen, naturmiljön och den svenska jakttraditionen.

Jordbruksverket ska vid behov vidta de ändringar som krävs eller föreslå sådana. En delredovisning av uppdraget skulle lämnas senast den 1 april 2008.

I ett svar på skriftlig fråga 2010/11:223 anförde landsbygdsministern den 19 januari 2011 att när det gäller småviltsjakten på renbetesfjällen och på kronomarken ovan odlingsgränsen gäller enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) att länsstyrelsen får upplåta sådan jakträtt om någon olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen och om jakten inte inverkar menligt på miljön, turismen eller andra intressen. För att sådan menlig inverkan inte ska uppstå och för att anpassa jakttrycket får länsstyrelsen begränsa jakten på lämpligt sätt. Detta sker exempelvis genom en indelning i jaktområden av varierande storlek, begränsning av det antal vilt som varje jägare får fälla, begränsning av det antal jägare som får jaga inom varje område och avlysning av jakten inom ett område där jakttrycket inte bör öka. Samtidigt ville landsbygdsministern dock tillägga att den svenska jakten så långt möjligt bör förbli en regional eller nationell angelägenhet. Som tidigare har framförts i denna fråga är hans bedömning att det finns möjligheter till lokal hänsyn och det är positivt att myndigheterna prövar de möjligheterna. Genom de bestämmelser och den tillämpning av dem som han redogjort för ansåg han att den gynnsamma utveckling som Per Åsling efterfrågade är säkerställd.

Den 1 februari 2012 redovisade landsbygdsminister Eskil Erlandsson i svar på fråga 2011/12:324 Fjälljakten regeringens uppdrag till Jordbruksverket i april 2007 att i samråd med berörda myndigheter och efter samråd med berörda organisationer övervaka och följa effekterna av hur de ändrade reglerna för fjälljakten påverkar småviltsstammar m.m. och tillgången till jakt för svenska jägare i förhållande till utländska jägare. I en delredovisning 2008 konstaterades att det med hänsyn till den korta tiden inte hade varit möjligt att dra några säkra slutsatser om hur ändringen påverkat det uppdraget avser. Jordbruksverket har dock för avsikt att när data för innevarande jaktår tagits fram överväga om tillräckliga data för utvärdering av effekterna av ändringen av fjälljakten är för handen.

Naturvårdsverket

Enligt Naturvårdsverket har verket via Viltvårdsfonden anslagit 1,1 miljon kronor för åren 2010–2011 till projektet Förvaltning av ripa. Projektet analyserar utvecklingen av ripjakten på statens mark i Sverige mellan åren 2009 och 2011. Syftet är att ta fram generella förvaltningsprinciper för småviltsjakt i fjällen och att ta reda på under vilka förutsättningar som jakt behöver begränsas. Enligt Naturvårdsverket har projektet förlängts och kommer att redovisas i slutet av februari 2012, och projektet Fjällripan – en art som minskar? har också förlängts och kommer att redovisas den 30 juni 2012.

Utskottet

Utskottet konstaterar att det tidigare regelverket, som ändrades 2007, gjorde det möjligt att reglera jakten och vid situationer med alltför hårt jakttryck gynna den i Sverige boende befolkningen. Regeringens beslut om omprövning föregicks inte av en konsekvensanalys. Sedan dess har Finland anmälts till EU-kommissionen för de särregler som gynnar finska medborgare gentemot andra EU-medborgare. Den finska regeringen kunde, efter att ha redovisat reglerna i ett svar till kommissionen, behålla reglerna.

I artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) fastslås friheten för företag att tillhandahålla tjänster i unionen. Självfallet ska de svenska reglerna för upplåtelse av småviltsjakt inte hindra företag att bedriva verksamhet i Sverige i enlighet med den fria etableringsrätten. Svenska myndigheter kan inte ställa krav på att företag som arrangerar jakt ska vara etablerade i Sverige eller i en viss kommun.

Regeringen bör långsiktigt trygga fjälljakten och i det arbetet ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen som den var utformad före förändringen våren 2007. I detta arbete bör regeringen särskilt försäkra att ändrade föreskrifter inte strider mot artikel 56 i EUF-fördraget. Även kommissionens svar till de finska myndigheterna bör beaktas. Också fortsättningsvis bör upplåtelse av jakt kunna ske bara under förutsättning att det inte uppkommer någon olägenhet av betydelse för rennäringen, enligt 3 § rennäringsförordningen.

Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motionerna MJ241 (V) yrkande 2, MJ374 (S) yrkande 2, MJ376 (S) yrkande 34 och MJ454 (SD). Motionerna MJ374 (S) yrkande 1 och MJ381 (M) kan därmed lämnas utan bifall.

Den nya älgförvaltningen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kostnader för den nya älgförvaltningen (S).

Jämför reservation 3 (S).

Motionerna

I motion MJ356 (S) och motion MJ376 (S) yrkande 35 anförs i fråga om den nya älgförvaltningen att den nya älgförvaltningen bör baseras på fakta som samlats in via systematiska inventeringar. Vilka inventeringar som ska genomföras samt hur och med vilka intervall de ska genomföras utreds nu av Sveriges lantbruksuniversitet respektive Skogsstyrelsen. Förutom de registreringsavgifter som länsstyrelsen får ta ut för att täcka sina hanteringskostnader förutsätts det att systemet helt ska finansieras via stat-

liga fällavgifter, dvs. de avgifter som jägarna betalar till staten för de älgar de fällt. De totala kostnaderna för jägarkåren får inte tillåtas att öka jämfört med dagens system efter den inledande fasen i det nya älgförvaltnings-systemet.

Utskottets ställningstagande

Av regeringens proposition 2009/10:239 Älgförvaltningen (bet. 2010/11: MJU6, rskr. 2010/11:49) framgår att vid registrering av ett licensområde och älgskötselområde utgår en ansökningsavgift om 750 kronor. Intäkterna från den avgiften varierar mellan länen (från 4 500 kronor till 178 950 kronor år 2008) men uppgår i de flesta län till 30 000–50 000 kronor årligen. Fällavgifter, som tillförs en regional älgvårdsfond, ska betalas för de vuxna älgar som fälls, och avgiften bestäms av länsstyrelsen. Avgiften varierar mellan de olika länen från 250 kronor till 900 kronor, och av detta belopp går enligt ett regeringsbeslut 100 kronor till Viltvårdsfonden. För älgar som fälls utöver en licens (överskjutning) ska en särskild avgift betalas enligt 52 c § jaktförordningen. Avgiften är 7 000 kronor för en vuxen älg och 3 000 kronor för en kalv. Ungefär 18 miljoner kronor betalas årligen i fällavgifter (2007) inklusive avgifter för överskjutning.

Från älgvårdsfonderna tillgodogör sig länsstyrelserna cirka 17 miljoner kronor (2007). Häri ingår även länsstyrelsernas kostnader för viltvårdsnämnderna (ca 6 miljoner kronor). Övriga medel, ca 6 miljoner kronor (2007), används till bidrag till inventering, utbildning, skyttebanor m.m.

I propositionen föreslår regeringen att den överföring av 100 kronor per fälld älg som i dag görs till Viltvårdsfonden ska upphöra. Syftet är att skötseln av älgstammen ska kunna förvaltas lokalt med företrädesvis de intäkter som tas in vid jakten. På så sätt kan en större summa än i dag användas exempelvis för inventering av älgstammen. Den variation i fällavgift som finns i dag speglar de kostnader som länsstyrelsen har för sin älgförvaltning. Sambandet mellan kostnaderna för älgadministrationen och fäll- och registreringsavgifterna bör enligt regeringens mening vara kvar eftersom målet är att älgjakten ska vara självfinansierad. I jämförelse med övriga nordiska länder får de svenska fällavgifterna anses vara låga. Det finns därmed ett utrymme för att höja fällavgifterna i syfte att skapa en mer utvecklad älgförvaltning. Om fällavgifterna i samtliga län höjs till 900 kronor, vilket är den i dag högsta avgiften, ökar intäkterna i älgvårdsfonderna med totalt 15–20 miljoner kronor.

Fällavgift utgår i dag endast för vuxna älgar. Skyldigheten att betala en fällavgift för älgkalvar upphörde den 1 juli 1992. En orsak till att fällavgiften för kalvar avskaffades var att man ville styra avskjutningen mot en större andel kalvar. Enligt regeringens mening kan det dock finnas viss risk för att kalvjakten i och med att den är avgiftsfri också ses som mindre värd. De kostnader som fällavgifterna finansierar kommer vidare även dem till godo som endast skjuter kalvar. Det finns därför skäl att

utvidga skyldigheten att betala fällavgift till att även avse kalvar. Detta kan också ge ett ökat incitament att rapportera jaktresultat, vilket är viktigt för älgförvaltningen. Förslaget om att en avgift ska betalas även för fällda kalvar bör innebära ett tillskott till älgvårdsfonderna på 3–10 miljoner kronor beroende på avgiftens storlek (100–300 kronor) vid en avskjutning av 35 000 kalvar.

Avgiften för registrering av älgskötselområden om 750 kronor framstår mot bakgrund av det arbete som i många fall måste utföras vid registrering av områden för älgjakt som låg. Regeringens förslag till ett nytt förvaltningssystem kan initialt komma att innebära att många områden omregistreras till älgskötselområden. Registreringsavgifterna ska täcka länsstyrelsens kostnader för registrering. Naturvårdsverket ska därför se över om det finns ett behov av att höja registreringsavgifterna.

Ledamöterna i de älgförvaltningsgrupper som enligt riksdagens beslut ska finnas inom älgförvaltningsområdena ska kunna få ett visst arvode för sitt arbete. Detta lämnas ur älgvårdsfonderna. Älgförvaltningsgrupperna kommer delvis att ta över många av de kvalificerade uppgifter som i dag utförs av länsstyrelsen.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen, nämligen att länsstyrelsens arbete med älgförvaltning på sikt kommer att underlättas jämfört med i dag. Under den övergångsperiod som föregår ikraftträdandet av den nya älgförvaltningen samt innan den funnit sina former bedöms dock arbetsbelastningen för länsstyrelsen att bli högre än i dag. Naturvårdsverket bör se till att kostnaderna kan täckas genom att i ljust av länsstyrelsens tillfälligt höga arbetsbelastning ompröva det tak som angivits för hur mycket av älgvårdsfondens kapital som får användas till länsstyrelsens administrativa kostnader.

Sammanfattningsvis bör kostnaderna för ny- och omregistrering av älgjaktområden således finansieras genom att registreringsavgiften anpassas till länsstyrelsens verkliga kostnader för registreringen. Genom att fällavgifterna höjs, fällavgifterna för älgkalvar återinförs och genom att slopa överföringen av medel från älgvårdsfonderna till Viltvårdsfonderna kan driften av ett nytt datastöd för älgförvaltningen, älginventeringar samt arvode och viss utbildning av ledamöterna i älgförvaltningsgrupperna finansieras. Utvecklingskostnaderna för ett nytt datastöd ska belasta Viltvårdsfonden. De 6 miljoner kronor som Svenska Jägareförbundet får för samråd om älgjakten används i fortsättningen av förbundet för utbildning av älgskötselområdenas styrelser och för att bistå med tolkning av inventeringsresultat på populationsnivå och ge förslag till förvaltningsstrategier. Viltvårdsfonden bör finansiera Sveriges lantbruksuniversitets framtagande av en utbildning i adaptiv förvaltning.

Det anförda torde i allt väsentligt tillgodose yrkandena i motion MJ356 (S) och motion MJ376 (S) yrkande 35. Motionerna bör därför lämnas utan vidare åtgärd.

Jakt på vildsvin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att se över möjligheterna att minska vildsvinspopulationernas storlek och om att se över regelverket kring tillstånd för videoövervakning (M).

Jämför reservation 4 (SD).

Motionen

Enligt motion MJ384 (M) bör möjligheterna att minska vildsvinspopulationens storlek och spridning ses över. Enligt nuvarande lagstiftning är det tillåtet att utfodra vildsvinen vid s.k. åtelplatser för att sedan jaga djuren. Man har på senare år även fått införa belysning vid åtelplatserna för att underlätta jägarnas arbete och minska behovet av naturligt månsken och snö. Det är möjligt att videoövervaka platserna för att utröna djurens rutiner och kartlägga när jakten skulle vara som mest effektiv. Tillståndet för videoövervakning ges av länsstyrelsen och kostar 3 200 kronor. Dessvärre är det endast ungefär 5 procent av ansökningarna som blir godkända, främst med hänvisning till inkräktande på allemansrätten. Principen som tillämpas är samma som vid videoövervakning i urbana områden, t.ex. vid nattöppna bensinstationer, banker och busshållplatser. På grund av ovan framförda anledning bör man om möjligt överväga att se över regelverket kring tillstånd för videoövervakning.

Utskottets ställningstagande

I två brottmålsdomar (Hässleholms tingsrätts dom den 11 november 2009 mål B 1608/09 och Lycksele tingsrätts dom den 1 februari 2011 mål B26-11) har åtal om ansvar för brott enligt 5 § och 26 § lag (1998:150) om allmän kameraövervakning ogillats. I båda fallen har tingsrätten funnit att den gärning som gärningsmännen gjort sig skyldiga till har ett så lågt straffvärde att gärningen är att bedöma som ringa och att gärningsmännen därför inte ska dömas till ansvar. Övervakningskameran hade i det ena fallet satts upp på en sådan plats där det enligt tingsrätten kan antas att allmänheten inte skulle vilja uppehålla sig i någon större omfattning, varför risken för allvarligt integritetsintrång bör ha varit begränsad. I det andra fallet hade en s.k. åtelkamera satts upp 54 cm över marken och lutats framåt för att människor som rörde sig vid åteln inte skulle fotograferas annat än upp till midjan.

Domstolen konstaterade att det enligt 5 § lagen om allmän kameraövervakning krävs tillstånd till allmän kameraövervakning för en övervakningskamera som ska vara uppsatt så att den kan riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde. I det nu aktuella fallet har kameran satts upp på en plats där det kan förutsättas att allmänheten inte vill uppehålla sig i

någon större omfattning. Den har vidare ställts in så att identifiering av en person endast kan ske om personen i fråga sätter sig ned eller om det är fråga om en mycket kort person, t.ex. ett barn. På de bilder från kameran som förevisats, som enligt uppgift föreställer gärningsmannen och en jaktkamrat, syns också endast byxorna. Risken för ett allvarligt integritetsintrång har således varit obetydlig.

Länsstyrelsen i Örebro län meddelade den 11 mars 2009 med stöd av 5 § lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning tillstånd att använda en övervakningskamera med rätt att bevara och behandla bilder för övervakning av vildsvinsfällor på viss mark. I beslutet angavs att kameran vid övervakning ska vara fast monterad på cirka en meters höjd, ha fast optik och vara låst i höjd- och sidled samt att den ska vara riktad mot åteln och vildsvinsfällan.

Utskottet finner mot bakgrund av den lämnade redogörelsen inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion MJ384 (M).

Godsjakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om förbud mot godsjakt på uppfödda fåglar (M).

Jämför reservation 5 (V).

Motionen

Enligt motion MJ400 (M) bör ett förbud mot godsjakt på uppfödda fåglar övervägas. Godsjakt innebär jakt på uppfödda fåglar, exempelvis änder, fasaner och raphöns. Dessa föds upp för att släppas i det fria för att direkt bli skjutna av jägare. Detta är en form av jakt som känns oetisk, och där man borde överväga ett förbud.

Utskottets ställningstagande

Med vilt avses i 2 § jaktlagen (1987:259) vilda däggdjur och fåglar. Med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt. Djurskyddslagen (1988:534) däremot, avser vård och behandling av husdjur. Den avser också andra djur om de hålls i fångenskap eller används för särskilda ändamål. Det är således fråga om två lagar med helt olika utgångspunkter (jfr bet. 2004/05:MJU7). För viltet finns i 27 § jaktlagen bestämmelser om att jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och så att människor och egendom inte utsätts för fara, och i 28 § anges hur jägaren ska förfara om vilt har skadats vid jakt. Statsmakternas mål för den svenska jakt- och viltvårdspolitiken anges i 4 § jaktlagen där det stadgas att viltet ska vårdas i syfte att

dels bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, dels främja en utveckling av viltstammarna som är lämplig med hänsyn till allmänna och enskilda intressen.

Naturvårdsverket ansvarar enligt 3 § förordning (2009:1476) med instruktion för Naturvårdsverket för frågor om jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen. Naturvårdsverkets mål för viltförvaltningen är att alla djur som finns naturligt i landet ska bevaras i livskraftiga bestånd. Naturen ska kunna nyttjas, men på ett hållbart sätt. Viltförvaltningen ska bedrivas på ett sådant sätt att man försöker jämka mellan olika intressen.

Härutöver vill utskottet erinra om att riksdagen har uttalat att det nationella arbetet för biologisk mångfald fortsätter. Miljömålsberedningen har föreslagit ett nytt etappmål för biologisk mångfald (SOU 2011:34) som rör ekosystemtjänster och resiliens, hotade arter och naturtyper, invasiva främmande arter, kunskap om genetisk mångfald samt den biologiska mångfaldens och ekosystemtjänsternas värden. Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet (jfr bet. 2010/11:MJU9). I budgetpropositionen för 2012 anfördes att det i ljuset av Sveriges åtaganden från Nagoya bedrivs ett systematiskt arbete med att utveckla och förstärka arbetet med att skydda skogslandskapets ekosystem och biologiska mångfald (bet. 2011/12:MJU1).

I utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) anfördes att djur av viltarter föds upp och sätts ut för syften som t.ex. viltvård, jakt eller fiske. I gällande lag finns inte några djurskyddsbestämmelser om utsättning av viltarter. Dessa djur omfattas dock av djurskyddslagen så länge som de hålls i fångenskap, och utredaren anser därför att det vid utsättningen ska ställas krav på den miljö som de sätts ut i. Utredaren föreslår en ny föreskrift som säger att endast djur av viltarter får sättas ut i naturen och det endast om det naturligt finns eller har skapats goda levnadsbetingelser för djuren i den miljö de sätts ut i. Med viltarter avses utredaren arter som naturligt lever vilt i Sverige, t.ex. varg, raphöna eller olika svenska fiskarter. Med goda levnadsbetingelser avses att djuren endast får sättas ut i en miljö där de har goda förutsättningar att kunna överleva, finna mat, skydd för väder och vind, osv. Djuren måste också ha hållits på ett sådant sätt under uppfödningen att de är förberedda på ett liv i det vilda, dvs. exempelvis kan finna föda i naturen. Utredaren anser att Jordbruksverket i sina föreskrifter närmare ska reglera villkoren för utsättning av djur och för vilka arter som är lämpliga att få sättas ut. Utredningsbetänkandet bereds i Regeringskansliet.

Utskottet föreslår att motion MJ400 (M) i avvaktan på resultatet av den pågående beredningen lämnas utan vidare åtgärd.

28 § jaktförordningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion (V) om att 28 § jaktförordningen bör ändras till den tidigare lydelsen.

Jämför reservation 6 (MP, V).

Motionen

Enligt motion MJ241 (V) yrkande 3 bör 28 § jaktförordningen ändras till den tidigare lydelsen. År 2006 ändrade regeringen 28 § jaktförordningen på ett sätt som möjliggör skjutande av rovdjur utanför hägn. Ändringen öppnar upp för ett mer utbrett och godtyckligt dödande av rovdjur. Den nya lydelsen är ett stort hot mot upprätthållandet av vargstammens gynnsamma bevarandestatus.

Utskottets ställningstagande

Under våren 2006 ändrades 28 § jaktförordningen (1987:905) så att det är tillåtet att döda rovdjur inom inhägnat område avsett för tamdjursskötsel om det finns skälig anledning att befara att rovdjuret där angriper tamdjuren. Under tiden den 1 maj 2007–1 maj 2009 gällde förordning (2007:127) med särskilda bestämmelser om skyddsåtgärder vid rovdjursangrepp med följande lydelse: Rovdjur som avses i 28 § första stycket jaktförordningen får dödas av ett tamdjurs ägare eller vårdare för att skydda tamdjuret, när rovdjuret angriper och skadar tamdjuret eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående och det inte går att avbryta eller avvärja angreppet genom att skrämja bort rovdjuret eller på annat lämpligt sätt.

Tillägget var tidsbegränsat till två år men från den 1 maj 2009 gäller enligt 28 § jaktförordningen (SFS 2009:310):

Om något av rovdjuren björn, varg, järv eller lo angriper tamdjur eller om det finns skälig anledning att befara ett sådant angrepp, får åtgärder vidtas för att skrämja bort rovdjuret. Rovdjur som avses i första stycket får dödas av ett tamdjurs ägare eller vårdare för att skydda tamdjuret

1. när rovdjuret angriper och skadar tamdjuret eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående
2. om det finns skälig anledning att befara ett angrepp på tamdjuret och dödandet sker i omedelbar anslutning till att rovdjuret har angripit och skadat eller dödat tamdjur, eller
3. om rovdjuret befinner sig inom inhägnat område avsett för skötsel av tamdjuret och det finns skälig anledning att befara ett angrepp där.

Rovdjuret får bara dödas när det inte går att skrämja bort rovdjuret eller på något annat lämpligt sätt avbryta eller avvärja angreppet.

Enligt 28 § jaktförordningen gäller därmed att om björn, varg, järv eller lodjur angriper tamdjur, eller om det finns skälig anledning att befara ett sådant angrepp, får åtgärder vidtas för att skrämma bort rovdjuret. Om det inte går att skrämma bort rovdjuret eller om det inte går att avbryta eller avvärja ett angrepp på annat lämpligt sätt, får rovdjuret under vissa förutsättningar dödas för att skydda tamdjuret. Ett rovdjur får dödas av ett tamdjurs ägare eller vårdare när rovdjuret angriper och skadar tamdjur, eller om det är uppenbart att ett sådant angrepp är omedelbart förestående.

Regeringen beslutade den 15 december 2011 om en ändring i 23 b § jaktförordningen som innebär att Naturvårdsverket efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ får besluta om skydds jakt efter björn, varg, järv, lo, säl eller örn. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå, får beslut om skydds jakt fattas även om någon skada inte har inträffat. Enligt 23 d får Naturvårdsverket under vissa angivna förutsättningar besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo, och ett sådant beslut får enligt den ändrade föreskriften utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

Utskottet finner inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion MJ241 (V) yrkande 3. Motionen avstyrks i berörd del.

Bågjakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion (V) om att förbjuda bågjakt.

Jämför reservation 7 (V).

Motionen

Enligt motion MJ241 (V) yrkande 11 bör bågjakt förbjudas. Vi ser stora problem med jakt med båge där problemet med skadskjutning är en stor risk. I och med att pilen har en bågformad bana i luften krävs det en mycket liten miss i avståndsbedömning för att djuret ska bli skadskjutet. Skadskjutning är en stor plåga för djuret. Bågjakt kräver även att djuret står helt stilla för att skytten ska kunna träffa med en dödande pil, men det räcker med att djuret blir skrämt eller helt enkelt bara flyttar på sig för att det ska riskera att skadskjutas, även av den bästa bågskytte. All typ av tyst jakt är ett problem beträffande tjuvjakt. I detta fall krävs en särskild bågjägarexamen för att få bedriva bågskyttejakt, men risken för tjuvskytte, då vapnet i detta fall är lättare att få tag i än andra typer av vapen, resulterar i ytterligare en ökad risk för tjuvjakt.

Utskottets ställningstagande

Naturvårdsverket gav 1998 tillstånd till ett försök med bågjakt under kontrollerade former på hjortar i hägn. Försöket är avslutat. Enligt uppgift från Naturvårdsverket har Svenska Bågjägareförbundet i en ansökan som kom in 2007 ansökt om att få använda moderna s.k. compundbågar vid jakt efter klövvilt. Ansökningen bereds nu av Naturvårdsverket.

Enligt 10 § jaktförordningen (1987:905) får endast sådana vapen och andra jaktmedel användas som uppfyller de krav som Naturvårdsverket föreskriver. Pilbåge finns inte upptaget i verkets föreskrifter (NFS 2002:18 och 2010:9). Pilbåge får därför inte användas vid jakt.

Utskottet föreslår att motion MJ241 (V) yrkande 11 lämnas utan vidare åtgärd.

Jakt och funktionshinder

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion (M) om att förenkla för funktionshindrade att få jaga.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionen

En översyn av möjligheten till att förenkla för funktionshindrade att få jaga bör göras enligt motion MJ329 (M). Vill man jaga som funktionshindrad behöver man oftast använda sig av ett motordrivet fordon för att komma ut i terrängen. För att få tillstånd till detta måste man i dag söka dispens från terrängkörningslagen, jaktförordningen och jaktlagen. Är man rullstolsburen behöver man emellertid inte söka undantag från jaktlagen. Ansökan om dispens lämnas till länsstyrelsen i berört län. Dispensen gäller ett visst markområde en kort tid, fem år, och innebär för den funktionshindrade att man enbart kan jaga på det område man sökt för. Det vore önskvärt att sökt och beviljad dispens gäller för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige i minst fem år.

Utskottets ställningstagande

Beroende på vilken viltart som avses får Naturvårdsverket och länsstyrelsen enligt 21 § jaktförordningen medge undantag i enskilda fall från förbudet i 31 § jaktlagen mot jakt från motorfordon. Det anges att i fråga om vilda fåglar, björn, varg, järv, lo, utter, bäver, mård, iller, skogshare, vikare, valar och fladdermöss samt i fråga om andra vilt levande djurarter som i bilagan till artskyddsförordningen (2007:845) har markerats med N,

n eller F får undantag medges bara i vissa angivna fall. I 9 b § jaktförordningen stadgas att det i sådana beslut ska anges vilken tid, vilket område och vilka arter som berörs m.m.

Landsbygdsminister Eskil Erlandsson anförde den 3 januari 2012 i sitt svar på skriftlig fråga 2011/12:270 Möjligheter för funktionshindrade att jaga att det enligt 31 § jaktlagen (1987:259) är förbjudet att jaga från motordrivna fortskaffningsmedel. Regeringen har dock möjlighet att meddela föreskrifter om undantag. Hösten 2007 införde regeringen i 20 § jaktförordningen (1987:905) en möjlighet för rullstolsburna personer med bestående rörelsehinder att utan särskilt tillstånd bedriva jakt på däggdjur från ett motordrivet fordon under förutsättning att motorn är avstängd. Att möjligheten för sådana personer att jaga utan tillstånd begränsades till däggdjur beror på bestämmelserna i EU:s direktiv om bevarande av vilda fåglar, fågeldirektivet. Även EU:s art- och habitatdirektiv inskränker emellertid möjligheterna att utan särskilt tillstånd jaga bl.a. de stora rovdjuren, mård, iller, bäver och skogshare utan särskilt tillstånd.

Det finns enligt landsbygdsministern möjlighet att genom ett beslut i det enskilda fallet ge tillstånd till jakt på fåglar och de däggdjur där generell tillstånd inte föreligger. Bestämmelserna utformades efter en analys av fågeldirektivets samt art- och habitatdirektivets bestämmelser om jakt från motordrivet fordon. Landsbygdsministern ser det därför som svårt att införa bestämmelser som ytterligare underlättar jakt från motordrivet fordon.

Utskottet vill också redovisa att länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, får föreskriva om undantag i enskilda fall från förbudet mot körning i terräng i 1 § terrängkörningslagen (1975:1313). Enligt Naturvårdsverkets handbok 2005:1 Terrängkörning kan rörelsehindrade personer ha starkare skäl än andra att få köra med motordrivet fordon i terräng. I ett allmänt råd till 12 § terrängkörningsförordningen (1978:594) anges att rörelsehinder bör kunna vara ett särskilt skäl för dispens. Dispens bör inte regelmässigt medges enbart på grund av rörelsehinder och för vilken typ av körning som helst. Myndigheten bör i varje enskilt fall ta ställning till ändamålet med körningen och tyngden i den enskildes behov i förhållande till områdets känslighet och allmänna naturvårds- och friluftslivsintressen. I de fall körning medges bör endast körning inom ett visst avgränsat terrängområde medges, exempelvis nära en bostad, kring en fiskesjö eller i ett jaktområde. Undantag för större områden, t.ex. hela län, bör inte medges. Undantag bör inte heller medges för körning inom skyddade områden.

I de allmänna råden anges vidare att dispensen bör vara tidsbegränsad till förslagsvis tre till fem år, eller den kortare tid som rörelsehindret kan förväntas kvarstå. Åberopat rörelsehinder bör styrkas med läkarintyg som innehåller en beskrivning av rörelsehindret och en bedömning av rörelseför mågan i terräng samt behov av hjälpmedel. Som rörelsehinder bör inte räknas enbart hög ålder. Vissa eldrivna rullstolar är enligt de allmänna råden inte att betrakta som motordrivna fordon och omfattas således inte av förbudet mot terrängkörning.

Utskottet är inte berett att föreslå något uttalande från riksdagens sida med anledning av motion MJ329 (M). Motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner (S, M, KD och V) om jakt- och viltvård som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 2 (S) och 3 (V).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet tidigare har behandlat under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2010/11:MJU2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, 2010/11:MJU6 Älgförvaltningen och 2010/11:MJU Jakt och viltvård. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Översyn av rennäringslagen, punkt 1 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ446.

Ställningstagande

Uppfattningen att alla medborgare ska vara lika inför lagen och att ingen ska behöva utstå diskriminering på grund av sin börd eller etniska tillhörighet är en allmänt erkänd princip i den svenska samhällsdebatten.

I realiteten finns det dock flera exempel på lagar som gör skillnad mellan svenska medborgare på basis av deras etniska tillhörighet. Ett sådant exempel är rennäringslagen (1971:437) där det stadgas följande i 1 §: ”Den som är av samisk härkomst (same) får enligt bestämmelserna i denna lag använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. Rätten enligt första stycket (renskötselrätten) tillkommer den samiska befolkningen och grundas på urminnes hävd. Renskötselrätten får utövas av den som är medlem i sameby.” Vidare stadgas att renskötselrätten bl.a. för med sig rätten att på statlig mark ta virke till byggande av familjebostad, anläggningar kopplade till rennäringen, slöjd och bränsle. Till medlemskapet i samebyn kopplas också särskilda jakt- och fiskerättigheter.

Det faktum att staten har tilldelat en viss grupp av samer särskilda privilegier har gjort att svenskar och andra grupper av samer med rätta har känt sig diskriminerade. Detta har gett upphov till stora motsättningar och infekterade konflikter.

Samerna ska i egenskap av ursprungsbefolkning ha en självklar rätt att bevara sitt språk och sin kultur inom den svenska statens ramar. Att reservera en hel näringsgren för en grupp av medborgare av särskild börd och att också ge dessa medborgare särskilda rättigheter till land och vatten är dock enligt vår mening att gå för långt och kan inte anses vara förenligt med de grundläggande principerna för en rättsstat.

Vi anser inte att det är rimligt eller moraliskt försvarbart att svenska medborgare av samisk börd boende i södra och mellersta Sverige ska ha mindre rättigheter än medborgare av svensk börd i dessa områden. Följaktligen anser vi därmed inte heller att medborgare av svensk, finsk eller annan börd ska ha mindre rättigheter än medborgare av samisk börd i norra Sverige.

Regeringen bör mot bakgrund av det anförda göra en översyn av rennärlingslagen i syfte att garantera alla medborgare likhet inför lagen oavsett börd och etnisk tillhörighet. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Fjälljakt, punkt 2 (M, FP, C, KD)

av Bengt-Anders Johansson (M), Rune Wikström (M), Johan Hultberg (M), Roger Tiefensee (C), Åsa Coenraads (M), Irene Oskarsson (KD), Christer Akej (M) och Nina Lundström (FP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna 2011/12:MJ241 yrkande 2, 2011/12:MJ374 yrkandena 1 och 2, 2011/12:MJ376 yrkande 34, 2011/12:MJ381 och 2011/12:MJ454.

Ställningstagande

Våren 2007 infördes en ändring i rennärlingsförordningen (1993:348) som innebär att rätt till småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen inte längre är begränsad enbart till personer bosatta i Sverige. Utskottet har sedan dess behandlat frågan om ändring i rennärlingsförordningen bl.a. i betänkandena 2008/09:MJU11, 2009/10:MJU13 och 2010/11:MJU8.

I svar på interpellation 2008/09:86 (prot. 2008/09:28) anförde jordbruksminister Eskil Erlandsson att ändringen i 3 § rennärlingsförordningen gjordes efter en grundlig analys av såväl Kommerskollegium som Regeringskansliet vad gällde bestämmelsens förenlighet med artiklarna 12 och 49 i dåvarande EG-fördraget (numera artiklarna 18 och 56 i EUF-fördraget). Regeringen konstaterade att bestämmelsen inte kunde behållas. De tidigare gällande bestämmelserna om småviltsjakten innebar nämligen att personer bosatta i Sverige gynnades. Detta utgjorde indirekt ett handelshinder dels genom att tjänster knutna till jakten inte på lika villkor kunde erbjudas till personer bosatta utomlands, dels genom att personer bosatta utomlands inte på lika villkor kunde ta del av tjänsterna. Även om själva upplåtelsen av jakträtten inte utgör en tjänst medförde nämligen bestämmelserna att

det inte var lika attraktivt för t.ex. en person bosatt i Danmark att ta del av en jaktresa med logi och transport som för en skåning. Indirekta handelshinder av detta slag är inte förenligt med fördraget.

Det som motiverade interpellationen var en anmälan till kommissionen mot Finland i vilken det gjordes gällande att utfärdandet av jaktlicenser skulle utgöra en inskränkning av friheten att tillhandahålla tjänster enligt artiklarna 49 och 12 i dåvarande EG-fördraget (numera artiklarna 56 och 18 i EUF). I ett brevsvaret till klaganden uttalade en tjänsteman vid generaldirektoratet för inre marknaden och tjänster att det inte gick att fastställa att utfärdande av jaktlicenser utgör ett tillhandahållande av tjänster som skulle kunna omfattas av friheten att tillhandahålla tjänster och att direktoratet därför avsåg att föreslå kommissionen att avsluta ärendet.

Som framgått av denna redogörelse var det enligt interpellationssvaret här fråga om två olika saker. Det generaldirektoratet uttalade sig om var att statens försäljning av jaktkort inte utgjorde en tjänst i fördragets mening. Jordbruksministern hade inte heller någon annan uppfattning. Det svenska ärendet gällde däremot begränsningar i möjligheten för företag att tillhandahålla jaktjänster åt jägare som inte är folkbokförda i Sverige. Som regeringens analys av frågan visade kunde de då gällande reglerna komma att anses utgöra ett handelshinder. Jordbruksministern hade därför inte någon avsikt att enbart mot bakgrund av det finska ärendet föreslå regeringen en ändring av bestämmelserna i rennäringsförordningen vad gäller småviltsjakt på statens mark.

Redan i en interpellationsdebatt våren 2007 framhölls dock möjligheten, och vikten av, att beakta regionalpolitiska hänsyn och den möjlighet för detta som finns även inom ramen för EG-fördraget (numera EUF-fördraget). Det är länsstyrelserna som har att besluta om de närmare bestämmelserna på länsnivå. Det besked som lämnades av generaldirektoratet får vägas in i länsstyrelsernas bedömning av om det t.ex. är lämpligt med årskort som kan köpas av länsinvånarna och som gäller i hela länet, s.k. länskort.

Justitiekanslern tillerkände i ett beslut från den 15 januari 2008 Arctic Air Aktiebolag ersättning av staten med 587 312 kronor plus ränta samt ersättning för ombudskostnader med 51 480 kronor. Justitiekanslern uttalade i beslutet att jakttds- och jaktansvarighetskravet innebär att länsstyrelsen har uppställt villkor för upplåtelsen av jakträtt som är mindre förmånliga för jägare från andra stater inom EES än för jägare folkbokförda i Sverige. Tjänsteföretag som tillhandahåller tjänster som har ett direkt samband med småviltsjakt går miste om de intäkter som tjänstetillhandahållandet annars hade inbringat. Bolaget tillhandahåller tjänstepaket till jägare som innefattar transporter och boende. I den mån jägare från andra stater inom EES har avstått från att utnyttja dessa tjänster på grund av de ändrade villkoren för upplåtelse av jakträtt måste därför bolaget anses ha lidit en ersättningsgill skada motsvarande de uteblivna intäkterna från de aktuella tjänsterna. I ett beslut från den 4 mars 2009 tillerkändes

Heli i Arjeplog Aktiebolag ersättning av staten med 655 860 kronor plus ränta samt ersättning för kostnader i ärendet med 37 513 kronor, och den 5 mars 2009 tillerkändes Fjällflygarna i Arjeplog Aktiebolag ersättning av staten med 316 091 kronor plus ränta samt 27 363 kronor i ersättning för kostnader.

Enligt Naturvårdsverket anslog verket via Viltvårdsfonden 1,1 miljon kronor till projektet Förvaltning av ripa för åren 2010–2011. Projektet analyserar utvecklingen av ripjakten på statens mark i Sverige mellan åren 2009 och 2011. Syftet är att ta fram generella förvaltningsprinciper för småviltsjakt i fjällen, men även att ta reda på under vilka förutsättningar som jakt behöver begränsas. Projektet har förlängts och kommer att redovisas i slutet av februari 2012. Projektet Fjällripan – en art som minskar? kommer efter förlängning att redovisas den 30 juni 2012.

Enligt Landsbygdsdepartementet planeras inte någon översyn av rennäringsförordningen. Möjligheterna att begränsa jaktmöjligheterna är mycket små på grund av EU:s förbud mot diskriminering av EU-medborgare och bestämmelserna om fri rörlighet av tjänster.

I ett svar på skriftlig fråga 2010/11:223 anförde landsbygdsministern den 19 januari 2011 att när det gäller småviltsjakten på renbetesfjällen och på kronomarken ovan odlingsgränsen gäller enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) att länsstyrelsen får upplåta sådan jakträtt om det inte uppkommer någon olägenhet av betydelse för rennäringen och om jakten inte inverkar menligt på miljön, turismen eller andra intressen. För att en sådan menlig inverkan inte ska uppstå och för att anpassa jakttrycket får länsstyrelsen begränsa jakten på lämpligt sätt. Detta sker exempelvis genom en indelning i jaktområden av varierande storlek, begränsning av det antal vilt som varje jägare får fälla, begränsning av det antal jägare som får jaga inom varje område och avlysning av jakten inom ett område där jakttrycket inte bör öka. Samtidigt ville landsbygdsministern dock tillägga att den svenska jakten så långt möjligt bör förbli en regional eller nationell angelägenhet. Som tidigare har framförts i denna fråga är hans bedömning att det finns möjligheter till lokal hänsyn och att det är positivt att myndigheterna prövar de möjligheterna. Genom de bestämmelser och den tillämpning av dem som han redogjort för ansåg han att den gynnsamma utveckling som Per Åsling efterfrågade är säkerställd.

Den 1 februari 2012 redovisade landsbygdsminister Eskil Erlandsson i svar på fråga 2011/12:324 Fjälljakten regeringens uppdrag till Jordbruksverket i april 2007 att i samråd med berörda myndigheter och efter samråd med berörda organisationer övervaka och följa effekterna av hur ändringen påverkar småviltsstammar m.m. och tillgången till jakt för svenska jägare i förhållande till utländska jägare. En delredovisning gjordes 2008 där det konstaterades att det med hänsyn till den korta tiden inte varit möjligt att dra några säkra slutsatser om hur ändringen påverkat det uppdraget avser.

Jordbruksverket har dock för avsikt att när data för innevarande jaktår tagits fram överväga om tillräckliga data för utvärdering av effekterna av ändringen av fjälljakten är för handen.

Vi vill sammanfattningsvis anföra följande. Det tidigare regelverket, som ändrades 2007, gjorde det möjligt att reglera jakten och vid situationer med alltför hårt jakttryck gynna den i Sverige boende befolkningen. Som redovisats ovan uppdrog regeringen 2007 åt Jordbruksverket att i samråd med berörda myndigheter och efter samråd med berörda organisationer övervaka och följa effekterna av hur ändringen påverkar småviltsstammar m.m. och tillgången till jakt för svenska jägare i förhållande till utländska jägare. En delredovisning gjordes 2008 där det konstaterades att det med hänsyn till den korta tiden inte varit möjligt att dra några säkra slutsatser om hur ändringen påverkat det uppdraget avser. Jordbruksverket har dock för avsikt att när data för innevarande jaktår tagits fram överväga om tillräckliga data för utvärdering av effekterna av ändringen av fjälljakten är för handen.

Regeringen bör, med utgångspunkt i hur bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen var utformade före förändringen våren 2007, utifrån den pågående utvärdering som Jordbruksverket genomför överväga vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att långsiktigt hållbart utveckla fjälljakten. De svenska reglerna för upplåtelse av småviltsjakt får självfallet inte hindra företag att bedriva verksamhet i Sverige i enlighet med den fria etableringsrätt som föreskrivs i artikel 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Regeringen bör således få i uppdrag att utreda vilka ytterligare möjligheter som finns för att stärka den regionala möjligheten till jakt och därmed på bästa sätt tillvarata i Sverige bosatta personers tillgång till småviltsjakt i fjällen. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot bakgrund av det anförda föreslår vi att motionerna MJ241 (V) yrkande 2, MJ374 (S) yrkandena 1 och 2, MJ376 (S) yrkande 34, MJ383 (M) och MJ454 (SD) lämnas utan vidare åtgärd.

3. Den nya älgförvaltningen m.m., punkt 3 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyry Niemi (S) och Christina Karlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ376 yrkande 35 och avslår motion 2011/12: MJ356.

Ställningstagande

Inom den svenska jakten har älgjakten en särställning. Omkring 100 000 älgar skjuts varje år, vilket ger älgkött till ett värde av nära en halv miljard kronor om året. Älgförvaltningen är inriktad på att skapa en livskraftig älgstam med hög kvalitet och i balans med betet. Under 2012 är tanken att det nya systemet för älgförvaltning ska träda i kraft och börja fungera rent praktiskt.

Vi upplever en viss oro inför sjösättandet av det nya systemet. Vi anser att det är nödvändigt att regeringen har säkerställt att kostnaderna för den nya förvaltningen inte kommer att överstiga intäkterna och att den inte kommer att medföra att de enskilda jägarna ska bära den ökade kostnaden själva. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Jakt på vildsvin, punkt 4 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ384.

Ställningstagande

På många håll i Sverige utgör vildsvin ett reellt problem. Vildsvinen orsakar ekonomiska förluster för både jord- och skogsbruk men även för privatpersoner som upplever skador på hus och trädgårdar.

Enligt nuvarande lagstiftning är det tillåtet att utfodra vildsvinen vid s.k. åtelplatser i syfte att sedan jaga djuren. Man har på senare år även fått införa belysning vid åtelplatserna för att underlätta jägarnas arbete och minska behovet av naturligt månsken och snö. Det finns även en möjlighet att videoövervaka platserna i syfte att utröna djurens rutiner och således kartlägga när jakten skulle vara som mest effektiv. Videoövervakningen underlättar också kartläggningen av artens utbredning.

Tillståndet för videoövervakning ges av länsstyrelsen och kostar 3 200 kronor. Dessvärre är det endast ungefär 5 procent av ansökningarna som blir godkända, främst med hänvisning till inkräktande på allemansrätten. Principen som tillämpas är samma som vid videoövervakning i urbana områden, t.ex. vid nattöppna bensinstationer, banker och busshållplatser.

Det är orimligt att anta att dessa två situationer är jämförbara. Att tillåtas videoövervaka på avskilda platser i skogen i syfte att skydda naturen och hålla tillbaka vildsvinsstammen bör inte jämföras med att få tillstånd att videoövervaka exempelvis en nattöppen bensinstation.

På grund av vad som anförts ovan bör man om möjligt överväga att se över regelverket kring tillstånd för videoövervakning. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Gods jakt, punkt 5 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ400.

Ställningstagande

Gods jakt innebär jakt på uppfödda fåglar, exempelvis änder, fasaner och raphöhns. Dessa föds upp med ett enda syfte, att släppas i det fria för att direkt bli skjutna av jägare. Detta är en form av jakt som känns oetisk och där man borde överväga ett förbud. Detta bör ges regeringen till känna.

6. 28 § jaktförordningen, punkt 6 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ241 yrkande 3.

Ställningstagande

År 2006 ändrade regeringen 28 § jaktförordningen. Ändringen, som möjliggör skjutande av rovdjur utanför hägn, öppnar upp för ett mer utbrett och godtyckligt dödande av rovdjur. Den nya lydelsen är ett stort hot mot upprätthållandet av vargstammens gynnsamma bevarandestatus. Vänsterpartiet anser därför att 28 § jaktförordningen bör återgå till sin tidigare lydelse. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Bågjakt, punkt 7 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ241 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi ser stora problem med jakt med båge där problemet med skadskjutning är en stor risk. I och med att pilen har en bågformad bana i luften krävs det en mycket liten miss i avståndsbedömning för att djuret ska bli skadskjutet. Skadskjutning är en stor plåga för djuret. Bågjakt kräver även att djuret står helt stilla för att skytten ska kunna träffa med en dödande pil, men det räcker med att djuret blir skrämt eller helt enkelt bara flyttar på sig för att det ska riskera att skadskjutas, även av den bästa bågskytte. Sist men inte minst är all typ av tyst jakt ett problem beträffande tjuvjakt. I detta fall krävs en särskild bågjägarexamen för att få bedriva bågskyttejakt. Men risken för tjuvskytte, då vapnet i detta fall är lättare att få tag i än andra typer av vapen, resulterar i ytterligare en ökad risk för tjuvjakt.

Vänsterpartiet anser därför att bågjakt inte bör tillåtas. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Jakt och funktionshinder, punkt 8 (SD)

av Josef Fransson (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ329.

Ställningstagande

Vill man jaga som funktionshindrad behöver man oftast använda sig av ett motordrivet fordon för att komma ut i terräng. För att få tillstånd till detta måste man i dag söka undantag, dispens, från terrängkörningslagen, jaktförordningen och jaktlagen. Är man rullstolsburen behöver man emellertid inte söka undantag från jaktlagen.

Ansökan om dispens lämnas till länsstyrelsen i berört län. I ansökan ska det medfölja ett läkarintyg. Dispensen man får omfattar olika stora markområden. I en del län gäller dispensen hela länet, medan dispensen i andra län enbart gäller på den egna jaktmarken. Dispensens giltighetstid är oftast maximalt fem år.

Att dispensen gäller ett visst markområde en kort tid, fem år, innebär för den funktionshindrade att man enbart kan jaga på det område man sökt för. Får man dispens på sin jaktmark och blir inbjuden till jaktgrannen på jakt måste man därmed söka ny dispens. En aktiv funktionsnedsatt jägare

kan ha ett stort antal dispenser som måste medföras. I och med att varje område har en egen dispens innebär det för jägaren en omfattande kontroll om dispenserna snart går ut och om ny ansökan måste göras.

Systemet innebär att mycket tid går åt till att göra vad andra redan har gjort tidigare, dvs. kontrollera behovet av dispensen för en person. Kostnaderna för myndigheterna blir onödigt dyra. Tiden som det tar, 2–6 veckor, skulle kunna användas till mer prioriterade ärenden. Därmed vore det önskvärt att sökt och beviljad dispens gäller för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige i minst fem år. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Fjälljakt, punkt 2 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Vi har ställt oss bakom betänkandet kring ändring av fjälljakten då vi ser det som ett första steg mot att reformera lagstiftningen på området. Vi ser dock behov av ytterligare reformering av småviltsjaktens förvaltning för att göra den hållbar. Grundproblemet är att småviltsjakten i fjällen har släppts helt fri genom fjälljaksreformen 1993, inte enbart det faktum att utländska jägare fått tillgång till jakten.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (S)

Matilda Ernkrans (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Sara Karlsson (S), Pyyri Niemi (S) och Christina Karlsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:MJ240 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över jaktlagstiftningen i syfte att tillåta en ökad jakt på vildsvin.

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riva upp beslutet från 2007 som innebär att utländska jägare har samma jakträtt på statens marker i de svenska fjällen som jägare bosatta i Sverige.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra 28 § jaktförordningen till den tidigare lydelsen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på att obligatoriska, årliga skjutprov införs.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en separat lagstiftning för de vilda djuren.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda bägjakt.

2011/12:MJ259 av Robert Halef (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell översyn för att reglera vildsvinsstammens storlek.

2011/12:MJ273 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler åtgärder för att minska vildsvinsstammen och förhindra skadeverkningar.

2011/12:MJ277 av Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en balanserad vildsvinsstam.

2011/12:MJ303 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åteljakt.

2011/12: MJ329 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av möjligheten till en förenkling för funktionshindrade att få jaga.

2011/12: MJ353 av Betty Malmberg och Gustav Nilsson (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gässens negativa påverkan på bl.a. jordbruksmark.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn för att kunna följa upp hur problematiken med gäss utvecklar sig.

2011/12: MJ356 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den nya älgförvaltningen.

2011/12: MJ374 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att långsiktigt trygga fjälljaksreformens fortbestånd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ändrar bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen så som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade våren 2007.

2011/12: MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att långsiktigt trygga fjälljaksreformens fortbestånd samt att i anslutning till detta ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen så som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade våren 2007.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den nya älgförvaltningen.

2011/12: MJ377 av Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fäbodjordbrukare bör ha samma rätt i jaktförordningen som de som har sina tamdjur inhägnade.

2011/12: MJ381 av Saila Quicklund och Eva Lohman (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvärdering av den fria fjälljakten.

2011/12: MJ384 av Walburga Habsburg Douglas och Christian Holm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att minska vildsvinspopulationens storlek och spridning.

2011/12: MJ400 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga ett förbud mot gods jakt på uppfödda fåglar.

2011/12: MJ401 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbjuda levandefångst i fällor eller snaror.

2011/12: MJ414 av Cecilia Widegren (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åteljakt på björn.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allmän jakttid på korp.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jakt på gäss.

2011/12: MJ432 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av att minska antalet jaktbara fågelarter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av åtgärder för att reducera skadskjutningen av fåglar.

2011/12: MJ433 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa dubbelregistreringen vid älgjakt.

2011/12: MJ437 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett förbud mot jakt med levandefångst av däggdjur i fångstredskap.

2011/12: MJ446 av Mattias Karlsson och Sven-Olof Sällström (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över rennäringslagen (1971:437) i syfte att garantera alla medborgare likhet inför lagen oavsett börd och etnisk tillhörighet.

2011/12: MJ450 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av dubbelregistreringen vid jakt.

2011/12: MJ454 av Josef Fransson och Lars Isovaara (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fjälljakt på statligt ägd mark.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 9

Motion	Motionärer	Yrkanden
9. Motioner som bereds förenklad		
2011/12:MJ240	Sten Bergheden (M)	1
2011/12:MJ241	Jens Holm m.fl. (V)	4 och 8
2011/12:MJ259	Robert Halef (KD)	
2011/12:MJ273	Katarina Brännström (M)	
2011/12:MJ277	Gustav Nilsson och Betty Malmberg (båda M)	
2011/12:MJ303	Gunnar Sandberg m.fl. (S)	
2011/12:MJ353	Betty Malmberg och Gustav Nilsson (båda M)	1 och 2
2011/12:MJ377	Ulf Berg och Carl-Oskar Bohlin (båda M)	
2011/12:MJ401	Jan Ericson (M)	
2011/12:MJ414	Cecilia Widegren (M)	1–3
2011/12:MJ432	Marietta de Pourbaix-Lundin (M)	1 och 2
2011/12:MJ433	Krister Hammarbergh (M)	
2011/12:MJ437	Marietta de Pourbaix-Lundin (M)	
2011/12:MJ450	Edward Riedl (M)	